

Kotilava

Kirjastoverkkopäivät 26.10.2017

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Riitta Koikkalainen, tietoasiantuntija
Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

050 448 9464
riitta.koikkalainen@helsinki.fi

KANSALLISKIRJASTO

Kotilava-hanke

Kotimaiset lehdet avoimiksi ja vaikuttamaan on Kansalliskirjaston ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteinen projekti 2015–2017. Sitä on rahoitettu osana opetus- ja kulttuuriministeriön **Avoin tiede ja tutkimus** -hanketta.

Kansainvälisten tutkimusjulkaisujen avoimuutta edistetään osana kansallisia lisenssineuvotteluja (FinELib). Kotimaisten julkaisukanavien avoimuutta edistetään Kotilava-hankkeessa.

**Lehdet eivät synny
itsestään. Kun artikkelin
teksti saapuu lehteen
alkaa totinen työ.**

**Julkaisualustasta riippumatta lehtien
tekemiseen tarvitaan resursseja.**

Artikkelin tie lehdessä

(1/5)

- ohjeet kirjoittajille, editoreille, graafikoille
- vastuutoimittaja: esiluenta, tekninen tarkistus
- hylätään tai annetaan korjausehdotukset
- vertaisarvioitsijoiden etsintä
- vertaisarviointi, tarvittaessa useampi kierros
- vastuutoimittaja: vertaisarvioinnin palaute kirjoittajalle

Artikkeli voidaan hyväksyä tai hylätä prosessin kaikissa vaiheissa.

Artikkelin tie lehdessä

(2/5)

Arviointikriteerit

- sisältö
- relevanssi suhteessa lehden fokukseen
- laatu: onko artikkeli perusteltu tieteenalansa puitteissa
- artikkelin rakenne
- argumentointi: sisältääkö kirjoittajan oman kontribuution tai tulkinnan
- tutkimusetiikka, TENK.fi

Artikkelin tie lehdessä

Vertaisarvioinnin jälkeen

(3/5)

- viimeistelevä editio
 - kieli ja sisältö julkaisukuntoon
 - luettavuus ja saavutettavuus
- **viimeiset** korjausluvut
 - kuvat, kuviot, taulukot varmasti julkaisukunnossa
 - sisältöotsikot
- viimeinen tekninen tarkistus
 - viitteet ja lähdeluettelo
 - taittoon valmistelu ja taitto
- kirjoittaja tarkistaa taittovedoksen

Artikkelin tie lehdessä

(4/5)

Aikarajojen mentyä...

- kansikuva, ulko- ja sisäkannet
- sisällysluettelo
- toimituskunta- ja kustantajatiedot
- ilmoitukset ja mainokset
- painovalmiin taittovedoksen tarkistus
- painoon saattaminen ja painatus ja julkaiseminen, metadata ja vapaakappaleet, ilmaiskappaleet

Artikkelin tie lehdessä

(5/5)

Julkaisemisen jälkeen

- jakelu tilaajille, kirjastoille ja irtonumeromyynti
- arkistointi ja pitkäaikaissäilytys
- tekijänoikeuksien hallinnointi

Seuraavien numeroiden teko jo pitkällä tässä vaiheessa.

Lehdessä artikkeleiden lisäksi myös muita painoarvoltaan tärkeitä tekstejä.

Kotilava-hankkeen kaksi osaa

Sähköinen toimitus- ja julkaisualusta

Suomen oloihin lokalisoitu versio OJS 3.0 -julkaisualustasta, journal.fi, avattiin käyttöön tammikuussa 2017. (TSV)

Rahoitusmalli

Kotimaisten avointen tiedelehtien rahoitusmallin luominen.
(Kansalliskirjasto)

Miksi uusi rahoitusmalli? (1/2)

Tutkimusrahoittajat edellyttävät, että heidän rahoittamansa tutkimusjulkaisut julkaistaan avoimesti.

Valtionapua 2014 saaneet lehdet (N 92)	
tuotot max (€)	130 000
tuotot min (€)	136
tuotot mediaani (€)	10 755

Tuotot 2014 yht. 1 893 139 €,
josta myynti 707 337 €.

Valtionapua 2015 saaneet lehdet (N 94)	
tuotot max (€)	123 000
tuotot min (€)	360
tuotot mediaani (€)	10 700

Tuotot 2015 yht. 1 830 561 €,
josta myynti 662 788 €.

Miksi uusi rahoitusmalli? (2/2)

Nykyisen rahoitusmallin turvin siirtyminen välittömästi avoimeen julkaisukulttuuriin murentaisi lehtien talouden.

Valtionapua 2014 saaneet lehdet (N 92)	
kulut max (€)	132 886
kulut min (€)	367
kulut mediaani (€)	9 950

Valtionapua 2015 saaneet lehdet (N 94)	
kulut max (€)	123 867
kulut min (€)	340
kulut mediaani (€)	10 900

**Kulut 2014 yht. 2 106 000 €,
josta painatus ja jakelu 700 750 €.**

**Kulut 2015 yht. 1 973 000 €,
josta painatus ja jakelu 662 200 €.**

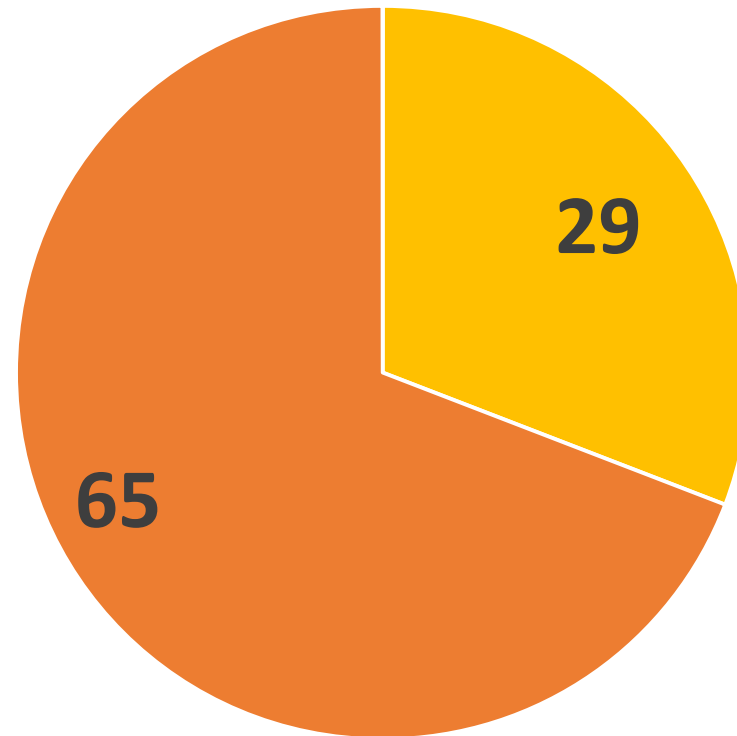
Lehtien vuosibudjetti

Valtionapua saaneiden
lehtien vuosibudjetti,
tilastovuosi 2015.

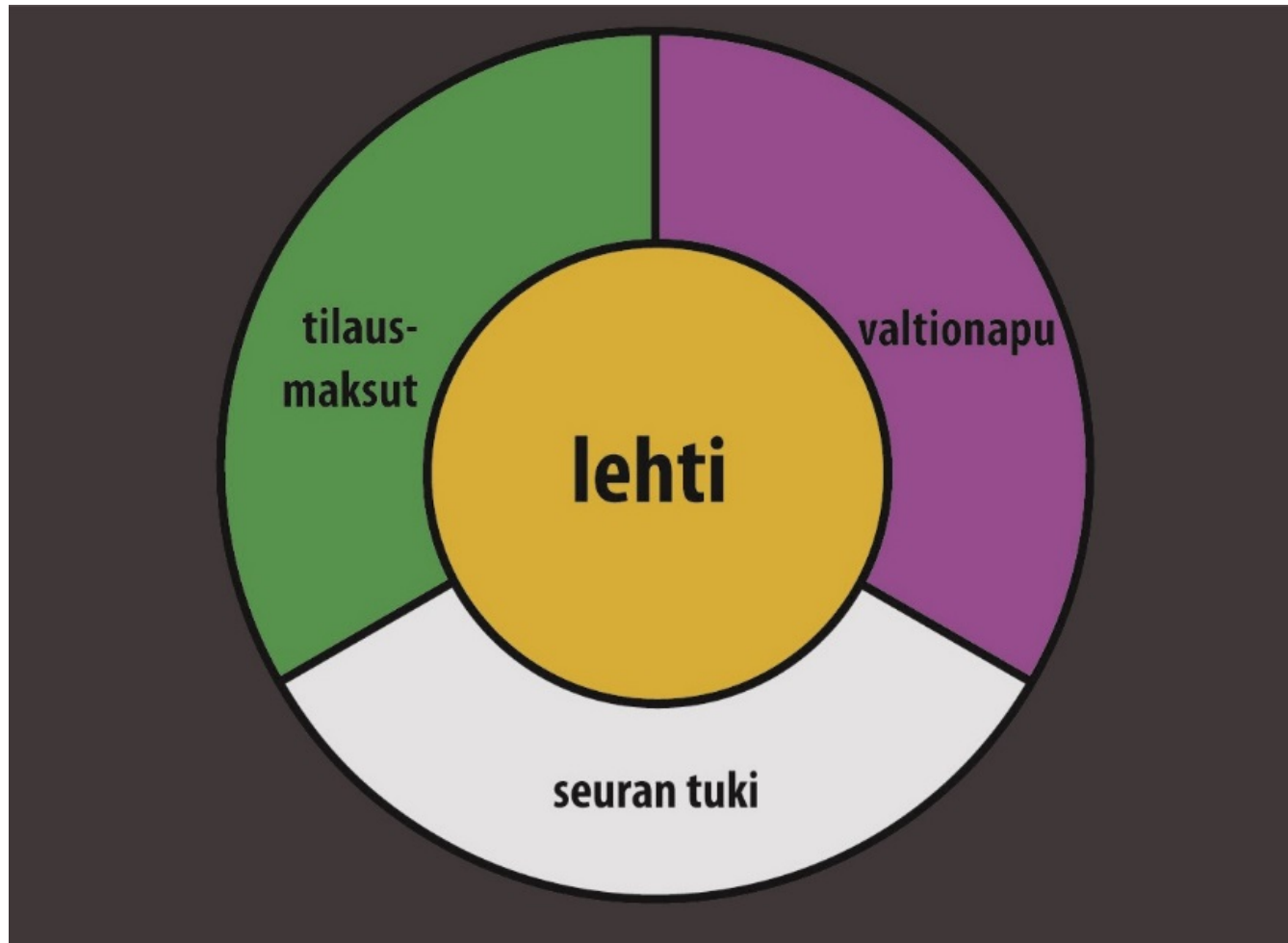
N = 94

65 kpl (69 %) alle 20 000 €

29 kpl (31 %) yli 20 000 €

Painettujen tiedelehtien tulorakenne 2015

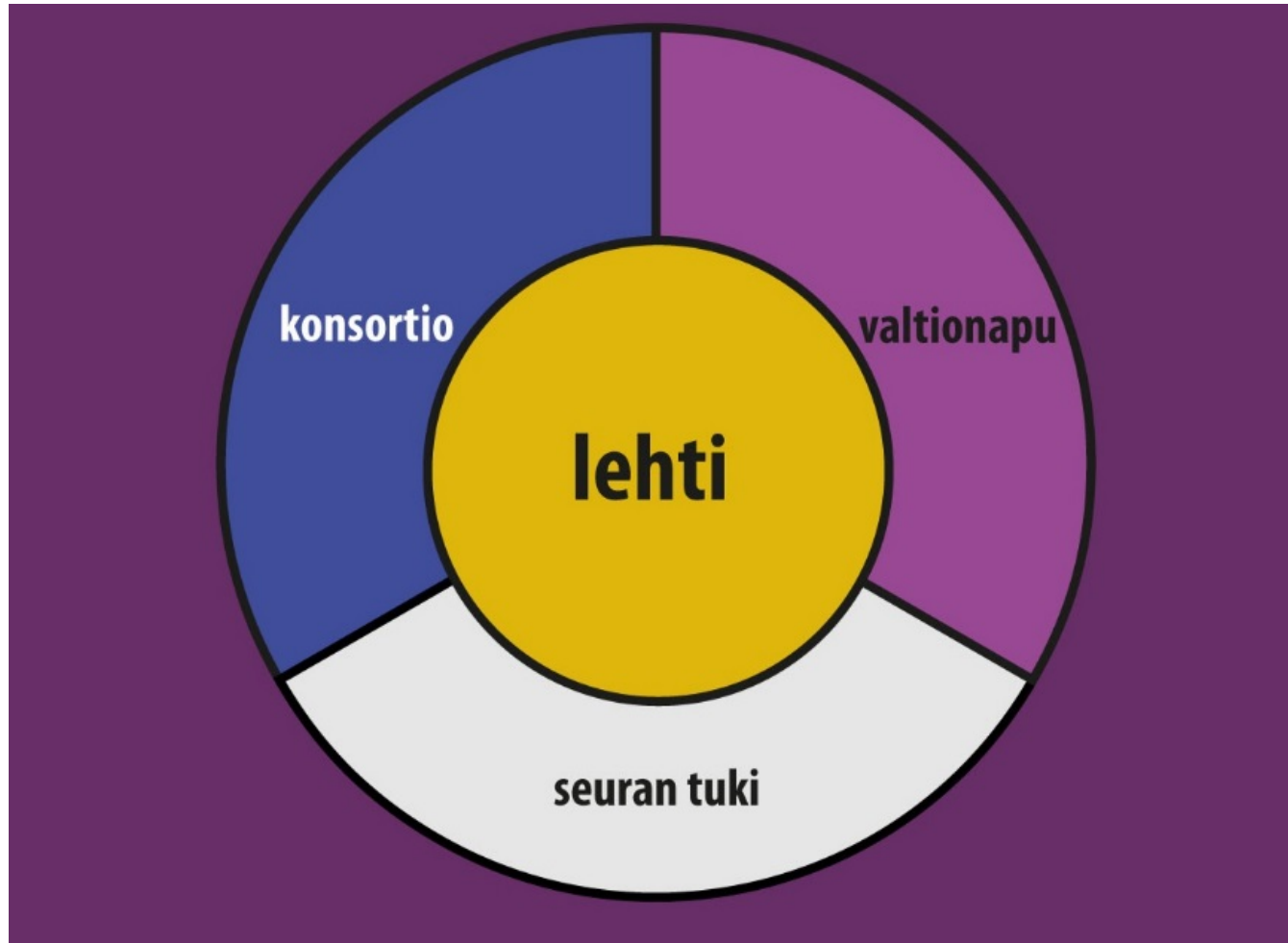

Tärkeimmät tulonlähteet

- valtionapu 611 586 €,
- seuran tuki 545 519 € ja
- Tilausmaksut 662 789 €.

Valtionapua sai 94 lehteä. Niiden kulut olivat 1 973 000 ja tuotot 1 830 561 €. Vertaisarvioituja tekstejä julkaistiin 1 333 kpl.

Tulevaisuus: OA-tiedelehtien tulot

Tärkeimmät tulonlähteet uudessa rahoitusmallissa:

- valtionapu,
- seuran tuki ja
- konsortio.

Artikkeleita noin 1 400 kpl vuodessa.

Kulut ja tulot noin 2 milj. euroa vuodessa.

Rakenteilla konsortio

Kotilava on rakentamassa konsortiota, joka mahdollistaa kotimaisten tiedelehtien avoimuuden.

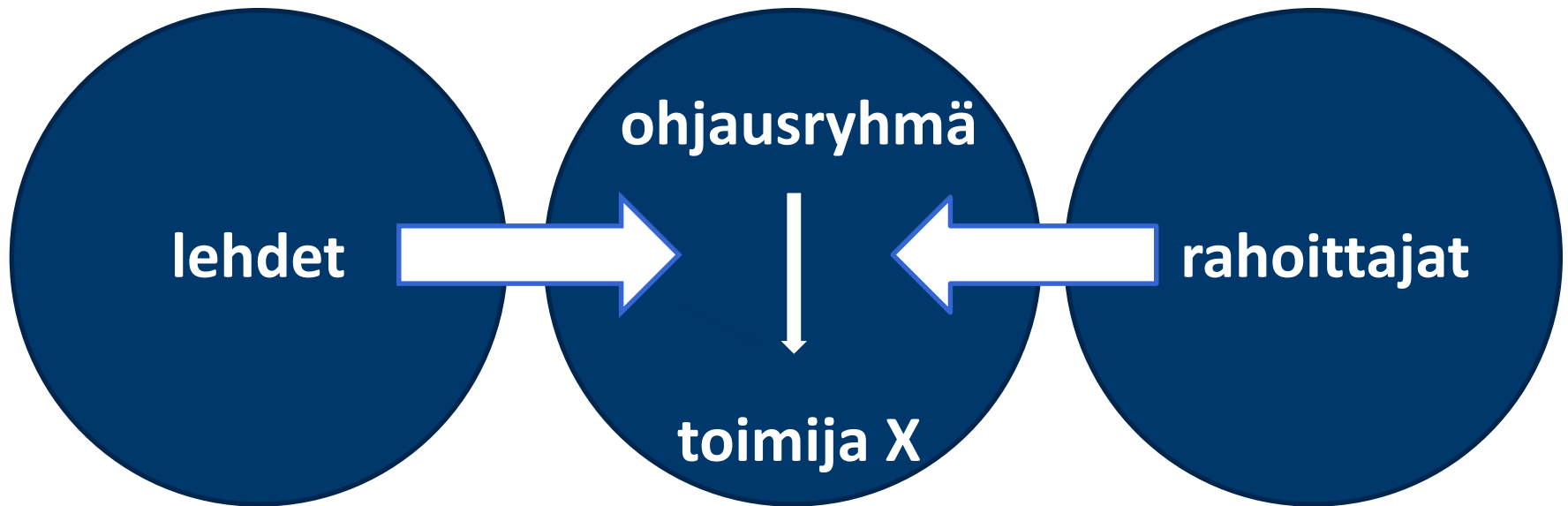
Tavoitteena on kerätä rahoitus lehtien avoimuudesta hyötyviltä tahoilta, joita ovat esimerkiksi yliopistot ja ammattikorkeakoulut.

Rahoitusmalli on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2018 alussa. Lehtiä tulee mukaan vaiheittain, ja kerättävä rahoitusosuus kasvaa lehtien määrän lisääntyessä.

Hallintomalli, luonnos

Toimija X laskuttaa kutakin rahoittajaa, kukin lehti laskuttaa X:ltä oman osuutensa. X:ssä osaamista sekä lehtien että rahoittajien puolelta. Ohjausryhmä tukee ja valvoo toimintaa samaan tapaan kuin nyt.

Kotilavan hallinnointi

Toiminnan koordinoijan tehtäviä olisivat:

- (1) Toimintaa varten tarvittavan tiedon keruu ja laskelmien tekeminen, tietojen ja laskelmien päivittäminen;**
- (2) Rahan kerääminen rahoittajilta;**
- (3) Rahan jakaminen lehdille;**
- (4) Konsortioon liittyvä viestintä;**
- (5) Konsortion toimintaan liittyvä koulutus;**
- (6) Konsortion toiminnan fasilitointi; ja**
- (7) Muut ohjausryhmän osoittamat tehtävät.**

Konsortioon liittyvän organisaation osuus rahoituksesta lasketaan

$$a = b + c \cdot d$$

**a = organisaation maksama summa
rahoitusmallin piiriin kuuluvien lehtien avoimuudesta**

b = perusmaksu (kaikki organisaatiot maksavat)

**c = keskiarvo organisaation tutkijoiden julkaisemien vertais-
arvioitujen tekstien määrästä kolmen edellisen vuoden
(esim. 2013–2015) ajalta ensimmäisen kirjoittajan mukaan**

**d = artikkelimaksu, laskettu lehtien taloustietojen perusteella,
ehdotetaan 800 €**

Yliopisto X:n maksuosuus

30 lehteä 19 900 €

1 500 € + 23 artikkelia · 800 €

60 lehteä 46 300 €

1 500 € + 56 artikkelia · 800 €

95 lehteä 67 900 €

1 500 € + 83 artikkelia · 800 €

Vaiheittain eteenpäin

Organisaatio	Rahoitusosuus 30 lehteä	Rahoitusosuus 60 lehteä	Rahoitusosuus kaikki valtionapua saavat lehdet
AMK yht.	50200	58733	66200
YO yht.	157167	357167	562500
KAIKKI	207367	415900	628700

Kolmen vuoden sitoutuminen.

Eteneminen ajassa:

2016–2017 konsortiolehtiä 11 kpl (rahoituskokeiluun osallistuvat lehdet); rahoitusneuvottelut

2018 konsortiolehtiä 30 kpl; konsortion toiminnan hienosäätöä

2019 konsortiolehtiä 60 kpl; konsortion toiminta vakiintuu

2020 kaikki valtionapua saavat kotimaiset tiedelehdet; konsortion toiminta vakiintunut

Apuna ohjausryhmä ...

Ohjausryhmään kuuluu kustantajien, tutkimusorganisaatioiden ja -rahoittajien edustajia.

Tiina Eklund, Suomen yliopistokirjastojen neuvosto (pj.)

Jyrki Hakapää, Suomen Akatemia

Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

Jaana Latvanen, AMKIT-konsortio

Johanna Lilja, Kansalliskirjasto

Tiina Koskimäki rahoituspilottiin osallistuvat lehdet *Gerontologia*

Sami Niinimäki, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Pekka Nygren, Suomen tiedekustantajien liitto

Emilia Palonen, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Lea Rynänen-Karjalainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Elisa Tiilikainen, rahoituspilottiin osallistuvat lehdet (*Gerontologia*, äitiyslomalla)

... ja lehdet

[Alue & Ympäristö](#), Alue- ja ympäristötutkimuksen seura

[Fennia](#), Suomen Maantieteellinen Seura

[Fennoscandia Archaeologica](#), The Archaeological Society of Finland

[Gerontologia](#), Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry

[Janus](#), Sosiaalipoliittinen yhdistys

[Kasvatus ja aika](#), Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura

[Media ja viestintä](#), Media- ja viestintätieteellinen seura

[Silva Fennica](#), Suomen Metsätieteellinen Seura

[Suomen Antropologi](#), Suomen antropologinen seura

[Uskonnontutkija – Religionsforskaren](#), Suomen Uskontotieteellinen Seura

[Virittäjä](#), Kotikielen seura

... mukaan myös

[Tilanne 26.10.2017]

Aikuiskasvatus (vuonna 2019)

Metsätieteen aikakauskirja (2018)

Elore (2018)

Politiikka (2018?)

Finnish Journal of eHealth and eWelfare (2018)

Sociologia (2018)

Historiska och

Terra (2018)

Litteraturhistoriska Studier (2018)

Tiedepolitiikka (harkitsee?)

Informaatiotutkimus (2018)

Tutkiva hoitotyö (2108,

Kosmopolis (2018)

varmennettava)

Kulttuurintutkimus (2018/2019)

Yhteiskuntapolitiikka (2018)

Lakimies (harkitsee 2019?)

KANSALLISKIRJASTO

Konsortion rahoittajat ja Kotilava

Rahoittaja

- **Edistää tieteen avoimuutta**
- Sijoittaa omaan tulevaisuuteensa turvaamalla kotimaisten tiedelehtien olemassaolon julkaisukanavina.
- Saa näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä kansallisesti että kansainvälisesti (esim. GoogleScholar)
- Säästää artikkeli- ja tilausmaksut sekä käsittelykulut

Rahoittaja sitoutuu

- Konsortion jäseneksi – vuosimaksu 1500 €
- Maksamaan artikkelimaksun 800 € per artikkeli tutkijoidensa julkaisemista artikkeleista Juulista kerätyn datan perusteella
- Konsortion rahoitusosuus vuosien 2013–2015 artikkelimäärien perusteella 1 500–151 000 €

Konsortiolehti

- saa rahoitusmallin mukaisen tuoton julkaistuista vertaisarvioituista teksteistä;
- saa näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä kansallisesti että kansainvälisesti
- säästää painatus- ja jakelukulut; ja
- edistää tieteen avoimuutta.

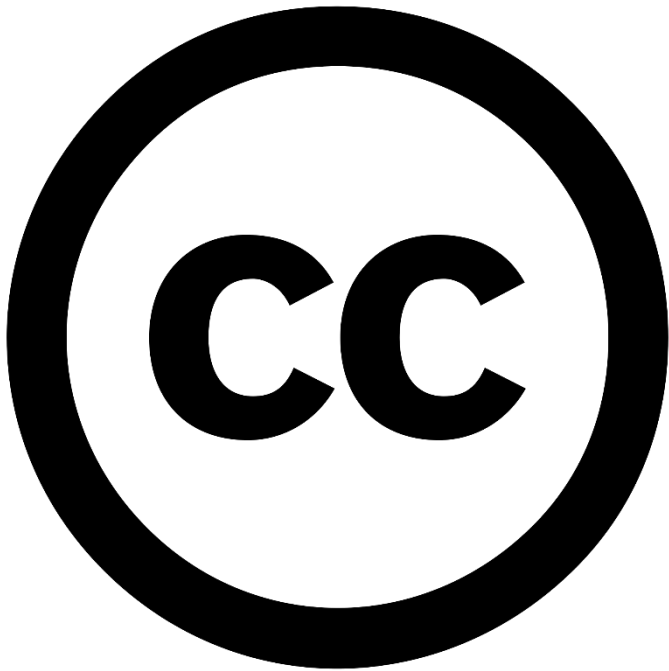
Rahoitusmallin piiriin lehti pääsee jos (1/3)

Julkaistava sisältö on

**kokonaan,
välittömästi ja
pysyvästi
avointa.**

Rahoitusmallin piiriin lehti pääsee jos (2/3)

- Lehden sisältö koostuu pääosin vertaisarvioiduista teksteistä. Tämä on dokumentoitava jollain tavoin.
- Lehti ei peri kirjoittaja-, sivu- tai tilausmaksuja konsortion rahoittajaorganisaatioiden kirjoittajilta.
- Julkaistut tekstit saatetaan käyttöön [avoimella lisensillä](#).

Rahoitusmallin piiriin lehti pääsee jos (3/3)

- Lehti hakee rekisteröintiä [DOAJ:iin](#).
- Lehdet ohjaavat kirjoittajia ottamaan käyttöön [ORCID-tunnisteen](#). Sen pitää näkyä artikkeleiden metadatatassa.
- Lehdet antavat artikkeleille [DOI-tunnuksen](#).
- Lehti sallii rinnakkaistallennuksen.

TSV:n ylläpitämän journal.fi-palvelun kautta saa täytettyä monet vaatimuksista.

Tavoitteena kehittyvä infra

- Kaikki osalliset ovat mukana kehittämässä mallia.
- Tavoitteena nykyistä parempi tilanne kaikilla julkaisemiseen liittyvillä osa-alueilla.
- Aineistojen cc-lisensointi > Artikkelit voi tallentaa myös julkaisuarkistoihin lopullisina versioina.
- Kustantajien tuottamat viitetiedot käytettävissä yliopistojen omissa, kansallisissa ja kansainvälisissä järjestelmissä.

Jos konsortiota ei synny?

Menetetty mahdollisuus!

Lehdet kirjastojen kannalta hajanaisempi ja vaikeammin hallittava kokonaisuus.

Osa lehdistä ottaa käyttöön artikkelimaksut.

Kaikilla aloilla/kirjoittajilla ei hankintabudjetteja, joista voisi maksaa (kuka voi julkaista?). Pienillä lehdillä heikot mahdollisuudet hallinnoida, artikkeli kerrallaan hallinnointi työllistää myös yliopistoja. Maksut olisivat monessa tapauksessa Kotilavassa esitettyjä korkeampia.

Esityksen linkkejä

Tarkistettu 26.10.2017

Avoin tiede ja tutkimus: <http://avointiede.fi/>

Creative commons -lisenssit: <http://creativecommons.fi/lisenssit/>

Digital object identifier -tunnus (DOI): <http://www.doi.org/index.html>

Directory of open access journals (DOAJ): <https://doaj.org/>

Ilva, Jyrki (2016). Reboot the system. Finnish scholarly journals, funding and infrastructure.

<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/125017/reboot-the-system-2016-08-29.pdf?sequence=2>

Ilva, Jyrki & Johanna Lilja (2014). *Kotimaiset tieteelliset lehdet ja avoin julkaiseminen. Selvitys mahdollisista rahoitusmalleista*. Helsinki:

Tieteellisten seurain valtuuskunta. <http://www.doria.fi/handle/10024/102279>

Journal.fi-palvelu: <http://journal.fi/>

Kotilava-hanke: <http://kotilava.fi/> • <https://www.kivi.fi/pages/viewpage.action?pageId=58493505>

Naukkarinen, Piia (2016). Avoimen julkaisun tuen malli. Selvitys. Helsinki: Avoin tiede ja tutkimus -hanke.

<http://avointiede.fi/documents/10864/12232/Avoimen+julkaisemisen+tuen+malli/73838e9b-7924-446c-9c7a-cc8f759919bb>

ORCID-tutkijatunniste: <https://www.csc.fi/fi/orcid>

Solomon, David J., Mikael Laakso, and Bo-Christer Björk. Peter Suber (editor) (2016). [Converting Scholarly Journals to Open Access: A Review of Approaches and Experiences](#).

Tieteellisten seurain valtuuskunta: <https://www.tsv.fi/>

KANSALLISKIRJASTO

Kiitos!

